

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 05/22
Luxemburgissa 18.1.2022

Tuomio asiassa C-118/20
Wiener Landesregierung (Kansalaistamista koskevan vakuuttelun
peruuttaminen)

**Kansalaistamista koskevan vakuuttelun peruuttamisen on oltava
suhteellisuusperiaatteen mukaista silloin, kun se estää unionin kansalaisuuden
takaisin saamisen**

Jäsenvaltion, jolta asianomainen henkilö hakee kansalaisuutensa poistamista voidakseen saada toisen jäsenvaltion kansalaisuuden, on kuitenkin lähtökohtaisesti varmistuttava siitä, että sen tämän hakemuksen johdosta tekemä päätös tulee voimaan vasta sen jälkeen, kun uusi kansalaisuus on tosiasiallisesti saatu

JY, joka oli tuolloin Itävallassa asuva Viron kansalainen, haki vuonna 2008 Itävallan kansalaisuutta. Asiassa tuolloin toimivaltainen Itävallan hallintoviranomainen¹ vakuutteli hänelle 11.3.2014 tehdyssä päätöksessä, että hänelle myönnetään tämä kansalaisuus, jos hän osoittaa kahden vuoden kuluessa, että hänet on vapautettu Viron kansalaisuudestaan. JY esitti asetetussa määräajassa vahvistuksen siitä, että hänet oli vapautettu Viron kansalaisuudesta 27.8.2015. JY on ollut kyseisestä ajankohdasta lähtien kansalaisuudeton.

Itävallan hallintoviranomainen, josta oli tullut asiassa toimivaltainen,² peruutti 11.3.2014 tehdyn päätöksen kansallisen lainsäädännön nojalla 6.7.2017 tekemällään päätöksellä ja hylkäsi Itävallan kansalaisuuden saamista koskevan JY:n hakemuksen. Kyseinen viranomainen perusteli päätöstään sillä, ettei JY enää täyttänyt kansallisessa lainsäädännössä asetettuja kansalaisuuden myöntämisedellytyksiä. JY oli näet Itävallan kansalaisuuden myöntämistä koskevan vakuuttelun saatuaan syylistynyt kahteen vakavaan hallinnolliseen rikkomukseen, koska hänen ajoneuvoonsa ei ollut kiinnitetty katsastusmerkkiä ja koska hän oli kuljettanut moottoriajoneuvoa alkoholin vaikutuksen alaisena. Hän oli lisäksi syylistynyt kahdeksaan hallinnolliseen rikkomukseen ennen ajankohtaa, jolloin kyseisen vakuuttelu oli annettu hänelle.

Koska JY:n kyseisestä päätöksestä tekemä valitus hylättiin, hän teki Revision-valituksen Verwaltungsgerichtshofiin (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta). Tämä tuomioistuin toteaa, että kun otetaan huomioon hallinnolliset rikkomukset, joihin JY oli syylistynyt ennen Itävallan kansalaisuuden myöntämistä koskevan vakuuttelun saamista ja sen jälkeen, kyseisen vakuuttelun peruuttamista koskevat edellytykset olivat Itävallan oikeuden mukaan täyttyneet. Se pohtii kuitenkin, kuuluuko JY:n tilanne unionin oikeuden soveltamisalaan ja oliko toimivaltaisen hallintoviranomaisen tehdessään kansalaistamista koskevan vakuuttelun peruuttamispäätöksen, joka on estää JY:tä saamasta takaisin unionin kansalaisuutta, noudatettava unionin oikeutta ja erityisesti siinä vahvistettua suhteellisuusperiaatetta, kun otetaan huomioon tällaisen päätöksen vaikutukset asianomaisen henkilön tilanteeseen.

Tässä tilanteessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päätti esittää unionin tuomioistuimelle unionin oikeuden tulkintaa koskevia kysymyksiä. Unionin tuomioistuin tulkitsee suuressa jaostossa antamassaan tuomiossa SEUT 20 artiklaa sen oikeuskäytäntönsä³ yhteydessä, joka koskee jäsenvaltioiden velvollisuuksia kansalaisuuden saamista ja menettämistä koskevalla alalla unionin oikeuden kannalta.

¹ Niederösterreichische Landesregierung (Ala-Itävallan osavaltion hallitus, Itävalta).

² Wiener Landesregierung (Wienin osavaltion hallitus, Itävalta).

³ Tuomio 2.3.2010, Rottmann, [C-135/08](#) (ks. myös lehdistötiedote nro [15/10](#)) ja tuomio 12.3.2019 Tjebbes ym., [C-221/17](#) (ks. myös lehdistötiedote nro [26/19](#)).

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että sellaisen henkilön tilanne, jolla on ainoastaan yhden jäsenvaltion kansalaisuus ja joka saadakseen toisen jäsenvaltion kansalaisuuden hänen hakemansa kansalaisuuden myöntämistä koskevan kyseisen toisen jäsenvaltion viranomaisten vakuuttelun mukaisesti luopuu tästä kansalaisuudesta ja menettää tämän vuoksi unionin kansalaisen asemansa, kuuluu luonteeltaan ja seuraustensa vuoksi unionin oikeuden soveltamisalaan silloin, kun tällainen vakuuttelu peruutetaan, minkä johdosta kyseinen henkilö ei voi saada takaisin unionin kansalaisen asemaa.

Unionin tuomioistuin toteaa tässä yhteydessä aluksi, että JY oli kyseisen vakuuttelun peruuttamishetkellä kansalaisuudeton ja menettänyt unionin kansalaisen asemansa. Koska alkuperäjäjäsenvaltion kansalaisuudesta vapauttamista koskeva hakemus oli tehty sen kansalaistamismenettelyn yhteydessä, jonka tarkoituksena oli Itävallan kansalaisuuden saaminen ja joka oli johtanut siihen, että JY oli hänelle annettu vakuuttelu huomioon ottaen noudattanut tähän menettelyyn liittyviä vaatimuksia, ei voida katsoa, että JY:n kaltainen henkilö olisi luopunut vapaaehtoisesti unionin kansalaisen asemastaan. Sen jälkeen, kun vastaanottava jäsenvaltio on antanut vakuuttelun sen kansalaisuuden myöntämisestä, kansalaisuudesta vapauttamista koskevalla hakemuksella pyritään päin vastoin siihen, että kyseisen kansalaisuuden saamista koskeva edellytys voidaan täyttää ja – sen jälkeen, kun kansalaisuus on saatu – säilyttää unionin kansalaisen asema ja siihen liittyvät oikeudet.

Kun vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset peruuttavat kansalaistamismenettelyssä kansalaistamista koskevan vakuuttelun, asianomainen henkilö, joka oli yhden ainoan muun jäsenvaltion kansalainen ja joka oli luopunut alkuperäisestä kansalaisuudestaan noudattaakseen tähän menettelyyn liittyviä vaatimuksia, on tilanteessa, jossa hänen on mahdotonta jatkaa unionin kansalaisen asemastaan johtuvien oikeuksien käyttämistä. Tällainen menettely kokonaisuudessaan vaikuttaa SEUT 20 artiklassa jäsenvaltioiden kansalaisille annettuun asemaan. Se voi näet johtaa siihen, että JY:n kaltaisessa tilanteessa olevalta henkilöltä viedään tähän asemaan liittyvät oikeudet, vaikka kyseisellä henkilöllä oli jonkin jäsenvaltion kansalaisuus ja siten unionin kansalaisen asema kansalaistamismenettelyn alkaessa.

Unionin tuomioistuin toteaa vielä, että JY on Viron kansalaisena käyttänyt liikkumis- ja oleskeluvapauttaan asettautumalla Itävaltaan, jossa hän on asunut jo useita vuosia, ja korostaa, että SEUT 21 artiklan 1 kohdassa edistetty asteittaista kotoutumista vastaanottavan jäsenvaltion yhteiskuntaan koskeva logiikka edellyttää, että unionin kansalaisuutta koskevien EUT-sopimuksen määräysten soveltamisalaan kuuluu sellaisen unionin kansalaisen tilanne, joka on saanut oikeuksia kyseisen määräyksen nojalla sen vuoksi, että hän on käyttänyt liikkumisvapauttaan unionissa, ja jota uhkaa paitsi näiden oikeuksien myös unionin kansalaisen aseman menettäminen, vaikka hän on pyrkinyt vastaanottavassa jäsenvaltiossa kansalaistamisen kautta entistä tiiviimmin kotoutumaan sen yhteiskuntaan.

Toiseksi unionin tuomioistuin tulkitsee SEUT 20 artiklaa siten, että **vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja tuomioistuinten on tutkittava, onko peruuttamispäätös – minkä johdosta asianomainen henkilö menettää lopullisesti unionin kansalaisen aseman – suhteellisuusperiaatteen mukainen**, kun otetaan huomioon kyseisen henkilön tilanteelle siitä aiheutuvat seuraukset. **Tämä vaatimus suhteellisuusperiaatteen mukaisuudesta ei täyty silloin, kun tällaista päätöstä perusteellaan tieliikennelain hallinnollisilla rikkomuksilla, joista sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä on säädetty vain rahamääräinen seuraamus.**

Unionin tuomioistuin toteaa tähän päätelmään päätyessään, että kun jäsenvaltio siinä vireille pannun kansalaistamismenettelyn yhteydessä edellyttää, että unionin kansalainen luopuu alkuperäjäjäsenvaltionsa kansalaisuudesta, tämän unionin kansalaisen SEUT 20 artiklaan perustuvien oikeuksien käyttäminen ja tehokas vaikutus edellyttävät sitä, ettei hän missään vaiheessa joudu vaaraan menettää unionin kansalaisen perustavanlaatuisen asemansa pelkästään kyseisen menettelyn soveltamisen vuoksi. Tämän aseman väliaikainenkin

menettäminen merkitsee näet sitä, että asianomaiselta henkilöltä evätään määrittämättömäksi ajaksi mahdollisuus nauttia kaikista oikeuksista, joita hänellä kyseisen aseman perusteella on.

Näin ollen **kun jäsenvaltion kansalainen pyytää, että hänet vapautetaan kansalaisuudestaan, jotta hän voi saada toisen jäsenvaltion kansalaisuuden ja säilyttää samalla unionin kansalaisen asemansa, alkuperäjäsenvaltion ei pitäisi tehdä lopullista päätöstä kansalaisuuden menettämisestä tämän toisen jäsenvaltion antaman kansalaistamista koskevan vakuuttelun perusteella varmistumatta siitä, että kyseinen päätös tulee voimaan vasta sen jälkeen, kun uusi kansallisuus on tosiasiallisesti saatu.**

On kuitenkin niin, että kun unionin kansalaisen asema on jo väliaikaisesti menetetty sen vuoksi, että alkuperäjäsenvaltio on kansalaistamismenettelyn yhteydessä vapauttanut asianomaisen henkilön tämän kansalaisuudesta ennen kuin hän on tosiasiallisesti saanut vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisuuden, velvollisuus varmistaa SEUT 20 artiklan tehokas vaikutus koskee ennen kaikkea jälkimmäistä jäsenvaltiota. Tämä velvoite on olemassa erityisesti silloin, kun kansalaistamista koskeva vakuuttelu päätetään peruuttaa, mistä voi seurata se, että unionin kansalaisen aseman menettämisestä tulee lopullinen. Tällainen päätös voidaan siksi tehdä ainoastaan legitiimeistä syistä ja suhteellisuusperiaatetta noudattaen.

Suhteellisuusperiaatteen noudattamisen tutkinta edellyttää erityisesti sen tutkimista, onko tällainen päätös perusteltu suhteessa sen rikkomisen vakavuuteen, johon asianomainen henkilö on syylistynyt. Koska kansalaistamista koskevaa vakuuttelua edeltäneet JY:n rikkomukset eivät olleet esteenä vakuuttelun antamiselle, niitä ei voida ottaa enää huomioon peruuttamispäätöksen perustelemiseksi. Kansalaistamista koskevan vakuuttelun saamisen jälkeen tehtyjen rikkomusten osalta on todettava, että kun otetaan huomioon niiden luonne ja vakavuus sekä vaatimus siitä, että käsitteitä yleinen järjestys ja yleinen turvallisuus on tulkittava suppeasti, on ilmeistä, ettei JY muodosta yhteiskunnan perustavanlaatuihin etuun tai Itävallan tasavallan yleiseen turvallisuuteen kohdistuvaa todellista, välitöntä ja riittävän vakavaa uhkaa. Tieliikennelainsäädännön rikkomusten, joista voidaan määrätä seuraamukseksi vain sakkoja, ei näet voida katsoa olevan omiaan osoittamaan, että niistä vastuussa oleva henkilö olisi uhka yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle, mikä voisi oikeuttaa sen, että hän menettää lopullisesti unionin kansalaisen asemansa.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106